

KUR KELIAUTI?

Norite keliauti ir turite tam laiko. Pirmasis klausimas – kur? Šalį ar regioną kelionei žmonės pasirenka labai įvairiai. Vieni iš anksto apsibrėžia, į kurią šalį norės keliauti, kiti nori „kur šilčiau“ ir „kur gražūs paplūdimiai“, o treči pasiryžę važiuoti vos ne bet kur, kad tik pigiau.

Aš asmeniškai renkuosi geriausią kainos ir kokybės santykį. Kainai skirsiu dėmesio šiek tiek vėliau, o kol kas pakalbėkime apie kelionės kokybę. Į šią sąvoką įeina: turiningumas ir egzotika, klimatas ir metų laikas, sveikata, saugumas, biurokratiniai formalumai, patogumas

nuvykti, taip pat paslaugų kokybė. Na ir, žinoma, bendrakeleiviai, bet tai kiekvienam subjektyvu. Idealių variantų nėra – kiekviena kelionė yra savotiškas kompromisas.

RINKDAMIESI KELIONĖS KRYPTĮ, ĮVERTINKITE:

- nuvykimo kainą ir patogumą nuvykti;
- turiningumą ir egzotiką;
- klimatą ir metų laiką;
- saugumą;
- paslaugų kokybės ir kainos santykį šalyje;
- sveikatą;
- biurokratinis formalumus.

Turiningumas ir egzotika

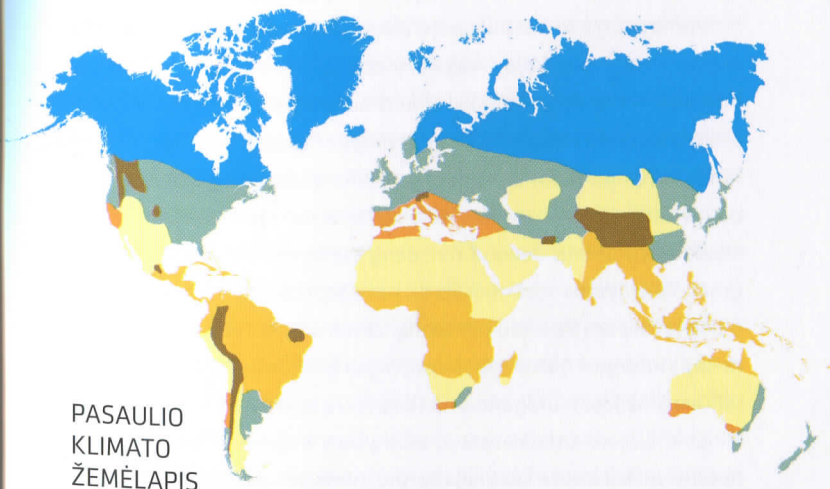
Ką norite pamatyti keliaudami? Kalnus, jūrą, dykumas, miškus, gyvūniją? Įspūdingus didmiesčius? Egzotiškas gentis? Istorinį ar religinį paveldą? Ar tiesiog pagulėti paplūdimyje? Nuo to priklauso, kur verta važiuoti. Mažai šalių, kurios turėtų absoliučiai visus čia išvardintus dalykus. Bet yra nemažai šalių ar regionų, kurie turi bent keturis penkis iš jų. Jei jūsų kelionė vos keleto dienų, susitarkite su tuo, kad visko nepamatsite, ir apribokite savo tikslus. Jei kelionė ilgesnė, važiuokite ten, kur pamatsite daugiau.

Visada knieti pamatyti ir patirti kažką kito negu mums įprasta. Juodi žmonės mums įdomesni nei balti, palmės įdomesnės nei pušys, kalnai – nei lygumos, o „tuktukas“ – nei įprastas taksi. Šalys, kuriose dar nebuvo, mums įdomesnės už tas, kurias gerai pažįstame. Kuo daugiau keliauji, tuo toliau norisi nuvažiuoti. Jei esate buvęs tik Rytų Europoje – Italija ar Portugalija jums jau gali būti egzotiška, jau nekalbant apie Turkiją. Na, o patyrę keliautojai egzotikos ieško toliau. Vis dėlto nebūtina važiuoti į kitą pasaulio kraštą, kad ją rastum. Mums, lietuviams, labai egzotiškos yra arabų šalys. Čia neturiu galvoje Hurgados ar Šarm el Šeicho, beje. Nuskriskite į Maroką, Tunisą ar Libaną – ir egzotikos gausa jus pavergs. Jei ir ten nuvykti per brangu, jaunoji keliautojų karta nemažai egzotikos ras ir Baltarusijoje, Ukrainoje ar

Rusijoje. Nepamirškite ir Irano (į šią šalį galima rasti nebrangių skrydžių), taip pat Vidurio Azijos – Kirgizijos (ji, beje, lietuviams bevizė), Tadžikistano, Uzbekistano ir aplinkinių šalių.

Klimatas ir metų laikas

Norisi važiuoti ten, kur nėra taip karšta ar taip šalta, kad negali išeiti pasivaikščioti, kur nebūna ištisai apsiniaukę ir nepila visą dieną kaip iš kibiro. Žiemą norisi nuvykti ten, kur šilta, o vasarą labai karšto klimato vengiu. Įvertinti klimatą itin svarbu. Važiuoti vasarą pakeliauti po Jungtinius Arabų Emyratus, Katarą ar Egiptą būtų neprotinga – net ir vietiniai žmonės dienos metu tuomet stengiasi neišeiti iš namų, nes temperatūra siekia 40–50 laipsnių karščio. Niekada nepamiršiu klaidos, kurią kartą padariau Kalėdoms nusipirkdamas bilietus į Azorų salas. Neįvertinau, kad tuo metu ten apsiniaukę, vėjuota ir lietinga.

PASAULIO
KLIMATO
ŽEMĖLAPIS

POLIARINIS: šalta ir sausa	VIDUTINIŲ PLATUMŲ: šaltos žiemos, švelnios vasaros	VIDURŽEMIO: švelnios žiemos, karštos ir sausos vasaros	ATOGRAŽŲ (TROPIKŲ): karšta ir drėgna	DYKUMŲ: karšta ir sausa	KALNŲ: šalta
--------------------------------------	--	--	--	-----------------------------------	------------------------

Kelionė buvo vis vien smagi, bet būtų buvusi daug smagesnė vasarą, kai ten saulėta ir šilta. Jei tikitės įdegti ir pasimaudyti, pasidomėkite, kur mažesnė lietaus tikimybė, mažesnės bangos ir pan.

Dažna keliautojų klaida – vasarą žūtbūt keliauti į šiltus kraštus: ar tai būtų Pietų Europa, ar juo labiau Afrika. Po to jie skundžiasi, kad kelionėje buvo per karšta. Europos pietuose, jau nekalbant apie Šiaurės Afriką, liepos ir rugpjūčio mėnesiais iš tiesų yra pernelyg karšta. Išimtis – Kanarų ir Madeiros salos, kur klimatas malonus visus metus. Italijon, Graikijon ar Turkijon gi geriausia važiuoti gegužę ar rugsėjį. Pasitaikius geram orui, maloniai šilta gali būti ir balandį ar spalį. Maždaug nuo lapkričio ten prasideda lietingesni orai, todėl paplūdimyje malonu nebus (nors miestuose gali būti visai smagu). Ankstyvą pavasarį ar vėlyvą rudenį šilumos rasite tolimesniuose kraštuose – Egipte ar Tunise. Žiemą – dar tolimesniuose, kaip antai Jungtiniai Arabų Emyratai. Na, o lietuvišką vasarą palankiausias laikas keliauti po Šiaurės ir Vidurio Europą – Skandinaviją, Rusiją, Lenkiją, Vokietiją, Baltijos šalis... Galbūt egzotikos mažiau, bet klimatas malonesnis, todėl geriau (ir pigiau) pailsėsite.

Atminkite, kad kai Europoje žiema, Australijoje, pietinėje Afrikoje ar Pietų Amerikoje – vasara, ir atvirkščiai. Vis dėlto kuo arčiau pusiaujo, tuo įprasti metų laikai mažiau svarbūs. Gerokai svarbesni ten musoniniai vėjai, lemiantys lietingą ar sausąjį sezoną, taip pat ramią ar banguotą jūrą. Planuojant kelionę į atogrąžų šalį, itin svarbu įvertinti, ar tuo metu joje nėra liūčių sezono įkarštis. Kita vertus, klaida būtų lietaus sezoną per daug sureikšminti. Daugelyje atogrąžų šalių lietaus sezonu kaip tik sumažėja turistų ir krenta kainos, o palyja tik porą valandų per dieną. Žinoma, tokiu atveju jūsų kelionė taps loterija – gali nelyti iš viso, o gali lyti nuolat... Panašiai yra su taifūnais Azijoje ir uraganais Karibuose. Jų laikotarpis – nuo birželio iki lapkričio, nors didžiausia jų tikimybė yra spalio ir lapkričio mėnesiais. Jei keliausite šiuo laikotarpiu, jums gali pasisekti, arba ne...

Dažnai tam tikru metu vienoje šalies dalyje klimatas bus malonus, o kitoje – lietingas. Dėl musoninio klimato ypatumų taip yra Pietų ir Pietryčių Azijoje: Indijoje, Šri Lankoje, Tailande, Malaizijoje, Filipinuose, Indonezijoje. Atkreipkite į tai dėmesį planuodami kelionės maršrutą po šalį.

Jei tik galite, venkite skristi liepos pabaigoje, visą rugpjūtį bei Kalėdų laikotarpiu, kai dėl atostogų skrydžių kainos pakyla kelis kartus, o turistų padaugėja keliagubai.

Saugumas

Norisi važiuoti ten, kur nėra didelės tikimybės būti užpulčiams, pagrobtiems, apiplėštiems ar išprievartautiems. Kita vertus, pavojai yra tam tikra egzotika, todėl traukia. Nors saugotis reikia visose kelionėse be išimties, yra šalių, po kurias keliaujant reikia būti ypač atsargiems. Visų pirma tai šalys, kuriose vyksta karas ar siaučia ginkluotos gaujos. Knygos rašymo metu tokios yra Sirija, Afganistanas, Libija, taip pat didesnė dalis Somalio ir Irako. Nepatyrusiems keliautojams ten važiuoti tokiu metu – itin neprotinga.

Daugelis trečiojo pasaulio šalių iš tiesų yra mažiau saugios negu išsivysčiusios. Tai reiškia, kad taksistai ten labiau linkę apgauti, daugiau kišenvagių, nesaugesnis eismas... Žinoma, pavojų kelionėse yra: kad jų išvengtumėte, jums duota galva ant pečių. Dėl saugumo kai kuriose vietose sutemus teks likti viešbutyje, taip pat aplenkti tam tikrus rajonus ar net miestus. Vis dėlto tai nereiškia, kad dauguma šalies gyventojų yra blogi, o už kiekvieno kampo jūsų tykos banditas su mačete ar pistoletu. Atminkite – visose be išimties pasaulio šalyse dauguma žmonių yra geri ir bus linkę jums padėti. Jei laikysitės sveiko proto ir nuovokos, kelionė pavyks sėkmingai.

Iš patirties galiu pasakyti, kad pavojai dažnai apibūdinimams perdėtai. Štai pagal statistiką Venesuela yra viena nesaugiausių šalių pasaulyje, bet išsamesnė statistika sako, kad didžiausia dalis sunkių nusikaltimų įvyksta didmiesčių lūšnynuose, o daugelis pajūrio miestelių tebėra saugūs. Vietiniai žmonės, įtikinti žiniasklaidos, taip pat linkę perdėti pavojus. Kaune gyvenanti mano mama iki šiol neužmiega, jei lankydamasis pas ją negrįžtu namo iki dešimos vakaro: „Juk Kaunas – banditų miestas!“

Jaustis saugiau kelionėje padės ir šioje knygoje pateikiami patarimai, kaip įveikti sukčių, vagių ir apgavikų pinkles.

Paslaugų kokybė

Iš tiesų šis aspektas glaudžiai susijęs su kainomis. Vienose šalyse yra didelis nebrangios kokybiškos nakvynės pasirinkimas, o už transportą ir maistą mokėsite nedaug (pvz., Turkija, Ispanija, Tailandas). Kitose už viešbutį mokėsite gana brangiai, nors jų pasirinkimas bus nedidelis, o kokybė prasta (daugelis posovietinių šalių, taip pat Venesuela). Dar kitur nakvynė kokybiška, transportas irgi neblogai išplėtotas, bet dauguma paslaugų brangios (Norvegija, Švedija, Japonija, iš dalies Italija, JAV, Australija). Galiausiai yra ir tokių šalių, kuriose labai mažai kokybiškos infrastruktūros savarankiškam keliavimui, todėl reikės rinktis arba gerokai mažesnę kokybę, arba neadekvačiai brangias paslaugas (taip yra daugelyje Užsachario Afrikos valstybių). Planuodami kelionę, turite atsižvelgti į visa tai, o ne tik į lėktuvo bilieto kainą!

Daugeliui taupančių žmonių paslaugų kokybės ir kainos santykis yra labai svarbus veiksnys renkantis, kur keliauti. Vis dėlto noriu paraginti jus nebijoti egzotiškesnių kraštų, kokie brangūs jie bepaširodytų: kuo geriau pasiruošite kelionei, tuo geresnį paslaugų kokybės ir kainos santykį pasieksite. Net ir brangiausiose šalyse gerai suplanavus įmanoma pernelyg nepermokant kokybiškai pakeliauti.

Biurokratiją, patogumą nuvykti ir sveikatą aptariu tolesniuose knygos skyriuose. Visus šiuos veiksnius būtinai turite įvertinti vos tik pradėdami planuoti kelionę.